

Вересень 2011 року №6(88)

Газета Хмельницького національного університету

Університет

ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ

Спецвипуск газети присвячений
80-річчю від дня народження
доктора технічних наук,
професора
Сіліна
Радомира
Івановича

ГОЛОВНІ ВІХИ ЖИТТЄВОГО ШЛЯХУ

1931, 27 вересня	народився в м. Курськ
1943-1945, липень 1943, - серпень, 1945	діюча армія, Другий Український фронт
1951	закінчив у Львові середню школу зі срібною медаллю
1956	закінчив з відзнакою Львівський політехнічний інститут
1956-1962	асистент кафедри технологій та машинобудування, металорізальних верстатів та інструментів Львівського політехнічного інституту
1962, травень	захист дисертації на здобуття ступеня кандидата технічних наук в КПІ
1962-1966	старший викладач, доцент кафедри напівпровідникового та електровакуумного машинобудування Львівського політехнічного інституту
1965-1966	наукове стажування в університеті штату Мічиган (США)
1966-1974	доцент, старший науковий співробітник, професор кафедри автоматизації та комплексної механізації машинобудівної промисловості Львівського політехнічного інституту
1973	захист дисертації на здобуття докторського ступеня
1974	ректор Хмельницького інституту побутового обслуговування
1989, червень	ректор Технологічного інституту (м. Хмельницький)
1991	академік Академії інженерних наук України
1994	дійсний член Української технологічної академії, відділення “Технологія інформатики, інженерних мереж життєзабезпечення населення і автоматизації виробництва” з присвоєнням звання академіка
1994, жовтень	у зв’язку з перейменуванням ХТІ переведений на посаду ректора Технологічного університету Поділля
1997	дійсний член Міжнародної Академії інформатизації
2000, жовтень	дійсний член-академік Української академії триботехніки
2000	обраний Почесним громадянином міста Хмельницького
2000	обраний Американським Біографічним інститутом Людиною Року, Кембріджським Біографічним центром Людиною Тисячоліття
2000	внесений до еліти Міжнародної Академії Інформатизації
2000	обраний президентом Національного комітету України з питань машинознавства при Міжнародній організації IPToMM
2001	введений до складу 500 світових лідерів впливу
2001	обраний радником Генерального директора Кембріджського Біографічного Центру
2001, грудень	об’єднаний комітет з питань культури при Біографічному Інституті США затвердив надання Нобелівської премії Сіліну Р.І. за видатні досягнення та співробітництво з людством усього світу.
2002	призначений радником генерального директора по гуманітарним питанням та мистецтву Міжнародного Біографічного Центру, Кембрідж, Англія.
2003, вересень	Біографічний Інститут США включив одним з п’ятсот у видання випуска 2002-2003 року “Ведучі Інтелектуали Світу” професора Сіліна Р.І.
2008, листопад	Біографічний Інститут США признав професора Сіліна Р.І. Людиною 2008 року за видатний вклад у Вітчизну

РЕКТОР ПРО РЕКТОРА

Ректор М. Скиба

З давніх-давен підтверджується народне прислів'я: "Життя прожити – не поле перейти".

Кожному із нас батьки, Господь Бог і доля відміряла межі свого поля, яке потрібно перейти і перейти гідно та залишити свій слід на землі.

27 вересня 2011 року своє поле довжиною у 80 літ перейшов доктор технічних наук, професор, академік, Почесний громадянин міста Хмельницького, людина, яка упродовж 27 років, починаючи з 1974 року, незмінно була ректором навчального закладу вищої освіти, що нині носить гарне і цілком заслужене ім'я – Хмельницький національний університет, яка виховала цілу плеяду науково-педагогічної еліти, керівників підприємств, установ і організацій, ректорів, проректорів, деканів, зав. кафедрами. Ця людина – наш всіма шанований Сілін Радомир Іванович.

З нагоди його 80-літнього ювілею від імені багатотисячного колективу Хмельницького національного університету, від ректорату, профспілкового комітету, вченої ради, колег і друзів, випускників усіх років, студентів і від себе особисто щиро і сердечно вітаю Радомира Івановича зі знаковою подією в його житті і в житті нашого університету. Ви-

словлюю йому слова вдячності за його вагомий внесок у розвиток нашої рідної «Альма-матері».

Будучи ректором і говорити про ректора – свого попередника Сіліна Р.І., який у 1975 році приймав мене на роботу асистентом кафедри «Машин та апаратів легкої промисловості», де я пройшов під його керівництвом шлях від асистента до проректора та прийняв з його рук своєрідну університетську «Гетьманську булаву» з одного боку просто, а з іншого боку – дуже відповідально та хвилююче.

Якщо у Хмельницькому технологічному інституті побутового обслуговування у 1975 році був тільки один доктор технічних наук і це – Сілін Радомир Іванович, то звичайно, що він був найкращим, найталановитішим, тому і був ректором, якому ми по-доброму, чого гріха таїти, в т. ч. і я, заздрили.

По-іншому бути і не могло. Молодий вчений, фронтовик, учасник бойових дій у Великій Вітчизняній війні,

стажист Мічиганського університету, що досконало володіє англійською мовою, він був добрим прикладом для наслідування.

Нині, говорячи про 80-літнього ювіляра Сіліна Р.І., мого гарного товариша та наставника, можу сказати, що завдячуючи його організаторським здібностям, вмінню добирати, виховувати науково-педагогічні та управлінські кадри, відбувся один із найпотужніших на Поділлі наукових центрів – Хмельницький національний університет.

Своєю науково-педагогічною діяльністю, багатолітнім керівництвом нашим навчальним закладом вищої освіти Радомир Іванович Сілін навічно золотими літерами вписав яскраву сторінку у 50-літню історію Хмельницького національного університету.

Доземно вклоняємося Вам, Радомире Івановичу, та сердечно співаємо на Вашу честь: «Многая літа».

З повагою, щиро і сердечно!

М.Є. Скиба,
ректор Хмельницького національного університету,
член-кореспондент Національної академії педагогічних наук України,
доктор технічних наук, професор

Сілінська стратегія управління

Свого часу, вітаючи Скибу М.Є з нагоди обрання його на посаду ректора університету, я сказав, що нашому університету на його керівника пощастило двічі за період існування. По-перше, нинішній ювіляр, вельмишановний Радомир Іванович, у 1974 році був затверджений у відповідних владних структурах на посаді ректора єдиного

на той час у м. Хмельницькому вищого закладу освіти - Технологічного інституту побутового обслуговування. Як самостійний заклад інститут мав тоді всього сім років віку, він, власне, виходив у життя непроторованим шляхом.

Надзвичайно важливими тоді виступали питання куди йти, який взяти азимут напрямку руху, які встановити пріоритети у нескінченній низці проблем розвитку ВНЗ з огляду на реалії сьогодення та найближчі і подальші перспективи. Тобто, життя вимагало тоді від молодого ректора Сіліна Р.І. всебічно вивчити ці проблеми, розробити і запропонувати колективу працівників інституту, громадськості і владним структурам м. Хмельницького і області стратегію його розвитку.

Успішному вирішенню цього завдання сприяли високі людські та професійні якості Радомира Івановича, а також набутий ним досвід науково-виробничої та педагогічної роботи в умовах Львівської політехніки, а також надзвичайно цінний досвід від наукового стажування у ВНЗ США і важливих наукових центрах колишнього СРСР.

По-друге, Радомир Іванович розробив і впровадив більше чверті віку реалізував власну стратегію розвитку нашого закладу, яка виявилась досить плідною на результати. За історично короткий час зростання від провінційного, маловідомого інституту до технологічного, а згодом до державного та національного університету - це результат динамічного становлення розвитку ВНЗ, закладений у "сілінську" стратегію і реалізований на практиці.

Сьогодні не причетним до цього особам легко аналізувати далеко непростий шлях зростання потенціалу університету, його можливостей, здобутків, а також неминучих на цьому шляху помилок і втрат. Але разом із цим мало хто знає, як часом непереборні труднощі доводилося долати Сіліну Р.І. та керованому ним колективу працівників на цьому шляху.

Як правило, громадськість в основній її масі пов'язує з ім'ям Сіліна Р.І. вагомі успіхи у будівництві навчальних корпусів та інших об'єктів інфраструктури університету. Це справедливо, але, на мою думку, не головне, що слід враховувати в його діяльності як ректора.

Найважливішим здобутком Радомира Івановича є те, що він зрушив з місця найбільш болючу проблему розвитку ВНЗ - кадрову проблему і заклав надійні підвалини її подальшого успішного вирішення. Не можна не згадати, як йому і разом з тим його підлеглим було важко на цьому шляху. Найважчим було те, що тодішня влада області і міста та колишній Мінвуз України вимагали, як кажуть, миттєвих результатів, причому так гостро, що доходило до питання про доцільність подальшого існування закладу та певні кадрові зміни. При цьому чиновники від освіти та влади не розуміли простої істини, що мало праці, яку потрібно докладати для вирішення кадрових проблем, особливо в плані забезпечення докторами наук, що потрібно за це платити часом. Тільки після певного часу ВНЗ почав активно продукувати науково-педагогічні кадри вищої кваліфікації.

Безперечно, заслуга Радомира Івановича полягає в тому, що він, добре розуміючи природу кадрових проблем та ефективні підходи до їх вирішення, не здригнувся під тиском владних органів та перед неймовірними труднощами. Він так визначив стратегію необхідних дій та здійснював ефективне управління ними, що в середині 90-х років минулого століття привело до "вибуху" в позитивному розумінні цього слова, в кадровій ситуації. ВНЗ дістав тоді відчутний приріст науково-педагогічних кадрів вищої кваліфікації докторів і кандидатів наук, як кажуть, власного гатунку, що було досить серйозною і надійною підставою для подальшої зміни статусу та його ствердження як державного, так і національного університету.

Нині наш університет успішно йде проторованою свого часу Р.І. Сіліним дорогою і не лише в плані кадрових, але й інших проблем організації освітньої діяльності університету. В цій справі непересічне значення має той багаж досвіду роботи, набутий колективом нашого закладу в часи, коли ним керував шановний Радомир Іванович! Будемо вдячні йому за це!

**С. Костогрязь,
перший проректор**

На засіданні вченої ради Технологічного університету Поділля

НАЙЗАПОВІТНІША МРІЯ РАДОМИРА СІЛІНА

Можливо, як ніхто інший, я вдячний долі, що подарувала мені щастя і можливість працювати майже 37 років разом, а 27 - під безпосереднім керівництвом Радомира Івановича Сіліна – людини, яка може служити прикладом вдалого поєднання здібностей класного прогресивного менеджера в галузі освіти і науки, а також науковця-педагога, організатора-будівельника, керівника-дипломата, інтелектуала-філософа, цінителя спорту, мистецтва, культури, музики, пісні, студентського гумору...

До цього часу не збагну, як сталося, що через шість місяців після призначення на посаду ректора Хмельницького технологічного інституту побутового обслуговування університету Радомир Іванович разом з тодішнім секретарем партійної організації В.І.Семенюком запропонували мені (студенту четвертого курсу інженерно-економічного факультету) очолити комсомольську організацію інституту. І з того часу я проходжу сілінські університети навчання і виховання студентської молоді, а тепер вже і старшого покоління.

За ці, майже чотири десятиліття, відбулося багато різноманітних подій і можна пригадати багато корисних і цікавих справ, ініціатором яких був Радомир Іванович Сілін. З початку сво-

го ректорства він поставив перед собою велику стратегічну мету, яка потім стала його найзаповітнішою мрією – зробити провінційний, мало кому відомий інститут на Поділлі знаним і вагомим не тільки в Україні, але й у світі. Він докладав до цього максимум не лише власних зусиль, але й вимагав концентрації зусиль кожного члена колективу, а особливо своїх заступників, керівників структурних підрозділів інституту для досягнення цієї мети. Безперечно, велика заслуга в тому, що наш університет став сьогодні авторитетним навчальним закладом в Україні і добре знаним у світі є, в першу чергу, колишнього його ректора, а нині шанованого нами професора Р.І.Сіліна.

Хочу відмітити, на мій погляд, найбільш вагомі здобутки, які принесли славу і визнання нашому університету в Україні і світі за безпосередньої ініціативи і підтримки Радомира Івановича.

В першу чергу, це точний вибір пріоритетів у розвитку навчального закладу - створення сучасної матеріально-технічної бази і підготовка власних наукових кадрів. Будівництво нових навчальних корпусів, оснащення навчально-лабораторної бази новою комп'ютерною технікою, придбання ліцензійного програмного забезпечення і, в числі перших, вихід в мережу Інтернет (серед навчальних закладів України попереду були лише Львівська і Київська політехніки) – все це дало потужний поштовх для розвитку. А підготовка та залучення нових докторів наук забезпечила можливості відкриття аспірантури, створення спеціалізованих рад із захисту кандидатських і докторських дисертацій, формування власних наукових шкіл за різними галузями знань.

По-друге, це вдале по-

єднання процесів навчання і виховання. Радомир Іванович завжди підтримував будь-які ініціативи, що примножували славу і покращували імідж навчального закладу, виховували у студентів любов, повагу, шану і гордість за рідну Альма-матер. Він активно підтримував у свій час ініціативу студентських будівельних загонів власними силами споруджувати корпуси і гуртожитки інституту під гаслом «Свій дім – своїми руками!» тому, що вважав це вищим проявом студентського патріотизму. Він завжди підтримував великий спорт тому, що на честь перемог наших спортсменів на міжнародних змаганнях звучав гімн нашої держави і згадувався наш навчальний заклад. Підтримував студентський Будинок моделей тому, що вони ставали переможцями на престижних фестивалях моди, а їхні випускниці підкорювали подіуми Москви, Мілана і Парижа. Підтримував танцюристів тому, що народний ансамбль танцю «Юність Поділля» щорічно виступав на фестивалях у Європі і прославляв наш університет. Підтримував молодих талановитих співаків і студентський театр естрадних мініатюр тому, що просто любив пісню і гумор.

І третє, співпраця і популяризація навчального закладу на міжнародно-

му рівні. Радомир Іванович завжди підтримував прагнення будь-якої позитивної співпраці наших вчених з науковими школами інших країн. Він сам показував приклад довготривалої дружби з професором Мічиганського університету (США) Робертом Коупом. Відкриття ним у свій час підготовчого факультету для іноземних студентів дозволило готувати фахівців для низки зарубіжних країн і тим самим робити наш інститут знаним у світі. Участь Технологічного університету Поділля наприкінці 90-х років у програмі TACIS Європейського Союзу з перепідготовки колишніх військових офіцерів, ініціатором якої тоді був Р.І.Сілін, дозволила сьогодні нашому університету стати єдиним і найбільш надійним партнером НАТО в реалізації аналогічних програм в Україні і зайняти гідне місце на інформаційних сайтах НАТО і ЄС.

Все, що зробив для нашого університету Радомир Іванович Сілін, є безцінним і буде гідно оцінене лише істориками і майбутніми поколіннями. Ми, вітаючи його з славним ювілеєм, бажаємо міцного здоров'я, родинного благополуччя, добра і творчої наснаги для подальшої реалізації задумів щодо втілення в життя найзаповітнішої мрії!

М. Войнаренко,
проректор з науково-педагогічної роботи,
перший проректор

У Мічиганському університеті(1962-1966)

Радомир Сілін. Особистість

Ф.І. Сіліну - 80!

На околиці Курська у невеликій двокімнатній квартирі жила родина Сіліних. Батько був постійно у роз'їздах - польові роботи землевпорядника вимагали уваги. Сини Сіліни - Веніамін і Радик - поважали й любили батька за енциклопедичні знання. Мати - Олену Іванівну -розумницю, жінку суворих моральних норм і правил - сини обожнювали. Веніамін був непосидючим, а Радик - спокійним, мрійливим хлопчиком, який по-філософськи дивився на світ великими синіми очима.

Незважаючи на різницю у віці, брати зустріли Велику Вітчизняну війну однаково: ганяли по городах, уявляючи себе партизанами, висіли на деревах, проводжаючи радянське військо, яке відступало. Іван Іванович пішов у ополчення, сім'я залишилася на окупованій території. Щоб діти не померли з голоду, мати їздила по селах обмінювати речі на харчі. На початку зими 1942 року, поспішаючи додому, вона провалилася у болото, змерзла й захворіла на запалення легенів. Про ліки у місті, де хазайнували німці, годі було й мріяти. Мати померла. Брати важко перенесли її смерть.

Фашисти наводили свої порядки у місті, виловлювали молодих хлопців для роботи у Німеччині, тому Веніаміну довелося тікати. Радик залишився сам. За зруйноване життя, за смерть матері хотів мститися ненависним германцям. Писав листівки й потайки розклеював їх на будинках, а в них єдине гасло: «Смерть німецьким окупантам!». Спіймали, жорстоко побили й викинули за межі міста. Перевіряти, що то за підпільна організація, яка складалася лише з одного хлопця - Радика, фашистам не було часу, заважав наступ Радянської Армії, яка й забрала малоого із собою.

Радомир Сілін - червоноармієць, син полку, рядовий топографічного загону 27-ої Армії Другого Українського фронту.

І пішла мститися стрічка військових доріг: звільняв Харків, був на вогняній Орловсько-Курській дузі, брав участь у боях на Кіровоградщині, у Яссо-Кишинівській операції, звільняв Румунію, Угорщину, Чехословаччину, Австрію. Восьме травня 1945 року не забудеться Радомиру ніколи своєю світлою, великою радістю, відчуттям Перемоги!

Мирні дні поставили складні запитання: у 14-літнього Сіліна трикласна освіта. Треба було вчитися й наздоганяти своїх однолітків. Повернулися із фронту батько й старший брат, оселилися у Львові, забрали до себе Радика. До навчання молодший Сілін ставився надто серйозно, по-дорослому. Школу Сілін Радомир закінчив блискуче. Про те, що він далі буде вчитися у технічному вузі, вагався не було, але в якому: київському, львівському, московському? Вибір вирішив випадок, точніше щаслива зустріч з професором Львівського політехнічного інституту Глущенком І.П., який сказав сакраментальну фразу: «Поганих спеціальностей немає, є погані спеціалісти. Спеціаліст чи ні - залежить від студента. Вуз обирай сам.»

Львівська політехніка, механічний факультет, спеціальність «Технологія машинобудування, металорізальні верстати і інструменти». Почалося студентське життя, яке розподілялося на дві частини: навчання і громадська робота. Секретаркомсомольського бюро курсу, факультету, заняття стрибковою акробатикою, художнє декламування, писання віршів і наука, наука, наука. Працював головою студентського наукового товариства інституту, брав участь у численних конкурсах студентських наукових робіт інституту,

республіки, Союзу, і завойовував нагороди. Отримавши інститутський диплом з відзнакою, Радомир рветься на промислове підприємство, вирішує самостійно випробувати на виробництві теоретичні та практичні знання інженера. І знову вирішальна зустріч, на цей раз з д.т.н., проф. Комаровим М.С., деканом факультету, який зумів побачити у молодому, спеціалістові великий науково-викладацький потенціал і запропонував залишитися Сіліну Радомиру на кафедрі.

Почалися роки серйозної наукової, дослідницької роботи, створення різноманітних виробничих апаратів, обладнання, впровадження їх у виробництво, нові навчальні курси, захист кандидатської дисертації, річне наукове стажування у Мічиганському університеті США).

Після захисту докторської дисертації 1973 року Сіліна Радомира Івановича запрошують працювати у столичні заклади, але Міністерство вищої освіти України розпорядилося по-іншому: є у місті Хмельницькому молодий вищий навчальний заклад, є енергійний, обізнаний професор - і 1974 року Радомир Іванович стає ректором Хмельницького технологічного інституту побутового обслуговування.

27 років Сілін Радомир Іванович - на відповідальній нелегкій посаді ректора Технологічного університету Поділля. Під його керівництвом навчальний заклад перетворився у відомий далеко за межами України регіональний технологічний університет з сучасною інфраструктурою, матеріально-технічною базою, висококваліфікованими спеціалістами. Тут ректором створені наукові школи, підготовлені кандидати і доктори наук, отримані і втілені у виробництво науково-практичні дослідження.

Сілін Радомир Іванович створив високоавторитетну школу ректорства.

Доземний уклін Вам, шановний Радомире Івановичу, за відвойований мир, працю, яку невтомно покладаєте на вітар науки.

Щиро зичимо Вам щастя, здоров'я, довголіття, натхненної праці, миру, злагоди, нових творчих здобутків.

В. Ткач

Прагматик та реформатор

Сілін Радомир Іванович - людина цілеспрямована, наполеглива і завзята.

Перебуваючи з 1974 по 2001рр. на посаді ректора Хмельницького інституту побутового обслуговування, поставив перед собою і колективом завдання виведення провінційного вищого навчального закладу в еліту вітчизняного освітянського середовища. Ректор ставив завжди перед собою складні завдання і завжди успішно їх реалізовував. Для цього були розроблені перспективні програми розвитку інституту, які успішно виконувалися протягом років. Враховуючи, що до 1964р. у м.Хмельницькому не було жодного вищого навчального закладу, потрібно було створити матеріально-технічну базу і покращити кадровий потенціал інституту. На той момент в інституті не було жодного доктора наук, професора, навчання проводилося в 3-х навчальних корпусах.

Починаючи з 1974 по 1991рр., розширилась інститутська інфраструктура: побудовані 4 гуртожитки, бібліотека, науково-дослідний центр та 4-й навчальний корпус інституту. За таку діяльність ректор Сілін Р.І. отримав прізвисько «Будівничий».

Значна увага приділялась ректором Сіліним Р.І. підготовці кадрів. Акцент ставився на підготовку кадрів вищої кваліфікації з числа випускників та викладацького складу інституту. Цю програму було успішно реалізовано протягом його перебування на посаді ректора. Для цього були відкриті спеціалізовані вчені ради із захисту кандидатських та докторських дисертацій. За сприяння Радомира Івановича були захищені докторські дисертації Мясичевим О.А., Гладким Я.М., Мазуром М.П., Гордеєвим А.І.

Велику увагу Радомир Іванович приділяв комп'ютеризації інституту. Завдячуючи наполегливій роботі колективу, до кінця 80-х років минулого століття Хмельницький технологічний інститут став лідером з комп'ютеризації в Західному регіоні України, причому основну роботу виконала кафедра технології машинобудування під керівництвом проф. Сіліна Р.І. – завідувача кафедри.

За результатами рейтингу Технологічний університет Поділля (м.Хмельницький) увійшов до складу 10 кращих технічних і технологічних вищих навчальних закладів освіти України 2000 року.

Протягом періоду перебування на посаді ректора Радомир Іванович намагався, щоб університет став відомим у всьому світі. Можна з впевненістю сказати, що він реалізував свої мрії і плани. Честь, хвала і слава тій людині!

**Я.Гладкий,
директор інституту заочного
та дистанційного навчання**

Наш Радомир Іванович

Нашому Радомиру Івановичу Сіліну виповнюється 80 років. Нашому, тому що майже чотири десятиріччя його роботи в університеті безпосередньо пов'язані із викладацькою діяльністю на механічному факультеті, тепер факультеті інженерної механіки, багаторічним завідуванням кафедрою «Технології машинобудування».

Ми знаємо, скільки душі, терпіння і часу Сілін Р.І. вкладає у факультет інженерної механіки, у своїх студентів, як

багато робить для впровадження у навчальний процес сучасного програмного продукту комп'ютерного моделювання «SolidWorks», щоб наші випускники мали попит у роботодавців не лише в Україні, а й за кордоном, прославляючи Хмельницький національний університет. У цьому Радомир Іванович яскравий приклад для нас.

Його концептуальні, вивірені до найтонших нюансів, істинно університетського рівня лекції і наукові семінари стали орієнтиром у науковій, педагогічній і виробничій діяльності багатьох поколінь випускників. Навчальні курси «Автоматизація виробничих процесів», «Тотальний менеджмент» є вершиною педагогічної майстерності та спрямовані не лише на фахове зростання майбутніх спеціалістів, але і вчать самому життю. Підручник «Тотальний менеджмент» Сіліна Р.І. став настільною книгою для випускників

університету різних спеціальностей

Професор Сілін Р.І. – зразок відповідальності, виваженості, поваги до студента, людяності і водночас вимогливості. Для Радомира Івановича, як для справжнього Учителя, на першому місці є студенти. Якою б справою він не займався в університеті, від'їжджав у відрядження тощо, завжди лекції читає сам особисто.

Вельмишановний Радомире Івановичу! Колектив факультету інженерної механіки щиро вітає Вас із ювілейною датою і бажає Вам доброго здоров'я, любові і відданості студентів, аспірантів, докторантів і близьких Вам людей. Творчих успіхів на користь нашої загальної справи.

**В. Олександренко,
декан факультету
інженерної механіки**

З кращими представниками студентської ради університету

ІСТОРІЮ ТВОРЯТЬ ОСОБИСТОСТІ

Стверджують: "Історію творять особистості". Бо ж історія - це життя колективів, особистостей. Досвід свідчить, що за комфортними історичними умовами велику роль відіграють особисті якості керівника: його кваліфікація, світогляд, масштаб мислення, вміння працювати з людьми і вести їх за собою, воля, розум, цілеспрямованість. Особливо почесне місце серед славетної когорти видатних особистостей, що

своєю невтомною, титанічною працею, яскравим розумом, організаторським талантом внесли неоціненний вклад у розвиток науки, освіти і культури в Україні, зробили нашу країну ще більш відомою у світовому співтоваристві належить автору багатьох монографічних узагальнень, підручників, посібників, доктору технічних наук, професору, академіку Академії інженерних наук, Української технологічної академії, Міжнародної академії інформатизації, Академії триботехніки, Президенту Національного комітету України, з питань машинознавства, Заслуженому працівнику народної освіти України, багаторічному ректору першого вищого навчального закладу в м. Хмельницькому, нині раднику ректора Хмельницького національного університету, публіцисту, гуманісту, людині енциклопедичних знань Радомиру Івановичу Сіліну.

Бог, природа і батьки наділили цю людину особливими здібностями — вмінням налагоджувати спільну діяльність, гуртувати людські колективи. З ним легко і приємно працювати. Він ніколи не підвищує голос, не намагається вивершитися над іншими своєю посадою, а створює навколо себе атмосферу доброзичливості, розуміння необхідності діяти

саме таким чином, при цьому зробити більше, якісніше. Його не роз'їдає адміністративна сверблячка, а висловлені міркування і пропозиції завжди конструктивні й компетентні. Характерно, що такий керівник не боїться й не соромиться сказати в певних ситуаціях „я цього не знаю”, майже ніколи не відмовляє у проханнях підлеглих, а сказане „ні” — обґрунтоване, дочечне, переконливе. Він не боїться визнати й власних помилок, чесно й відверто говорить про них, вживає заходів, щоб їх позбутися.

Ці та інші риси вмілого керівника притаманні професору Р.І. Сіліну.

У новітній історії України професор Р.І. Сілін з усією відповідальністю усвідомлює, що сучасна українська освіта переживає складні і разом з тим необхідні трансформаційні процеси. З його повсякденної діяльності не сходять з порядку денного проблеми модернізації вищої школи України, покликаної готувати для економіки, політики, науки, освіти, культури високоосвічених, професійно майстерних працівників.

Професор Р.І. Сілін відзначає свій славний 80-річний ювілей. І справа не лише у високих нагородах, званнях і відзнаках, адже вони є лише своєрідним еквівалентом того, що зроблено вченим на ниві технічної науки і трансформації вищої освіти нашої держави в загальноєвропейський освітній простір. Радомир Іванович належить до тієї когорти українських вчених, які своєю довголітньою сумлінною й подвижницькою працею заслужили щирі любов серед колег-науковців і численних учнів та повагу серед наукового загалу і громадськості. Душевність і доброта, справжня інтелігентність і високі моральні чесноти вченого поєднуються у цій прекрасній людині з раціональністю творчого мислення. Професор Р.І. Сілін, без сумніву, є особистістю, глибоко зануреною у свою роботу й повністю відданою науці, і водночас – це вимогливий педагог і керівник найвищого ґатунку.

О. Григоренко,
доктор історичних наук, професор,
завідувач кафедри міжнародної інформації

Людина великої душі та доброти

Сілін Радомир Іванович – це неординарна, високоосвічена, висококультурна особистість, людина великої душі і доброти.

Сілін Радомир Іванович – це науковець, спеціаліст і менеджер високого рівня з широким світоглядом і загостреним почуттям патріотизму та відповідальності, гуманіст, миротворець, суспільний діяч.

Знаю Радомира Івановича з першого дня його приїзду в Хмельницький на роботу ректором Хмельницького технологічного інституту побутового обслуговування. З його приїздом з'явилися великі надії і плани на розвиток інституту. Будучи єдиним на той час доктором технічних наук, професором, він своєю невтомною працею, цілеспрямованістю згуртував колектив інституту на плідну працю для розбудови матеріальної бази та інфраструктури закладу, підготував висококваліфікованих спеціалістів.

Розуміючи велике значення наукового рівня колективу викладачів для розбудови і розвитку інституту, Радомир Іванович доклав багато зусиль для ство-

рення наукової бази і підготовки кандидатів і докторів наук. Крім будівництва і розвитку матеріальної бази, Радомир Іванович зробив багато для будівництва однієї з кращих в Україні наукової бібліотеки як скарбниці знань. Радомир Іванович налагоджував тісні зв'язки з НАН України і передовими вишами України, зокрема з Львівською політехнікою, Київською політехнікою, Київським інститутом технології і дизайну, науковими закладами, що сприяло зростанню потенціалу колективу інституту.

Радомир Іванович завжди приділяв велику увагу навчальному процесу і якості підготовки спеціалістів,

зокрема впровадженню комп'ютерної техніки у навчальний процес. Під його керівництвом і з безпосередньою участю в університеті створена одна із перших і кращих в Україні навчальна комп'ютерна база зі спеціалізованими комп'ютерними класами, локальними мережами, лініями Інтернету та програмним забезпеченням. Завдяки його ініціативі і участі університет є єдиним на Україні ліцензованим провайдером сучасного високоякісного американського програмного продукту «солідворд».

Завдяки мудрій політиці Радомир Івановича як ректора інституту та згуртованій роботі всього колективу ми одержали статус університету, стали одним із провідних національних ВНЗ України.

Радомир Іванович є чудовим вихователем. Його

поради, допомога сприяли тому, що в університеті виросла плеяда молодих вчених - кандидатів і докторів наук. Свій життєвий досвід він передає молодому поколінню, видаючи підручники не тільки з наукових дисциплін, але й книги науково-популярного та пізнавального характеру.

У зв'язку з його 80-річчям від дня народження бажаю прекрасній людині, Сіліну Р.І., міцного здоров'я, довголіття, подальших творчих успіхів, щастя і радості в житті.

В. Каплун,
директор науково-дослідницького інституту ХНУ,
професор, доктор технічних наук

Ідеолог, організатор, талановитий будівельник!

Сілін Радомир Іванович...! Ось вже 37 років я знаю і поважаю цю людину. Важко перерахувати усі позитивні риси, які притаманні йому. 21 рік я працював поруч з ним на посаді проректора з навчальної роботи.

1974 рік. Хмельницький технологічний інститут побутового обслуговування щойно був створений. Кафедра "Технології машинобудування",

якою я завідував на той час,

була молода, певного наукового напрямку не мала. Ледь жевріла наукова співпраця з Міністерством побутового обслуговування. У той же час у місті Хмельницькому швидко розвивалися радіотехнічна, електронна, машинобудівна промисловості. Життя диктувало необхідність перебудови наукової роботи. І ось як тільки Радомир Іванович Сілін приступив до виконання обов'язків ректора інституту, він проінформував про новітні здобутки в галузі використання вібраційної обробки в машинобудуванні. Всім сподобався такий напрямок і робота закипіла. Були встановлені наукові зв'язки з Хмельницьким радіотехнічним заводом, заводом "Катіон", заводом "Укрелектроапарат" тощо. Технології не тільки розроблялись, але й активно впроваджувались у виробництво. Під керівництвом Радомира Івановича було одержано кілька позитивних рішень на винаходи, а установка мийки дрібних радіотехнічних деталей, автором якої був Р.І. Сілін, відзначена медаллю ВДНГ СРСР.

Радомир Іванович був не тільки науковим ідеологом, а й чудовим організатором. Щотижня на семінари збиралася наукова група, керівником якої він був, ретельно розглядався хід робіт. Наукова робота була налагоджена як на кафедрі, так і в інституті. Треба було створювати матеріально-технічну базу. Слід зауважити, що у 70-х роках інститут мав 3 навчальних корпуси, 2 гуртожитки. 3 ініціативи Сіліна Р.І. було розпочато будівництво 4-го навчального корпусу, 4-го та 5-го гуртожитків, спортивного корпусу та 9-поверхової бібліотеки. Сил будівельників було недостатньо, щоб виконати такий обсяг робіт. Тому зна-

чна частина робіт лягла на плечі інституту. Створювалися свої будівельні загони. Студенти-механіки – це мулярі; технологи і слухачі підготовчого відділення – це штукатури-оздоблювачі. Студенти освоювали додаткові професії, навчалися і старанно працювали на розбудові своєї Альма-матер. В інституті діяв лозунг: "Свій дім – своїми руками". Начальники будівництва на об'єктах проводили наради зі своїми прорабами, на яких завжди був присутній Радомир Іванович. Його робочий день у цей час становив 12-14 годин на добу. Саме тоді гартувалися риси ректора-господаря, який вміє дивитися далеко в майбутнє. Були побудовані гуртожитки, введений в експлуатацію спортивний корпус, розпочато будівництво 5-го навчального корпусу.

Радомир Іванович у той же час приділяє велику увагу оснащенню навчального процесу. Так, були придбані і впроваджені в навчальний процес автоматичні класи контролю знань АК-28 і АК-32. Впроваджувались й інші технічні засоби навчання: телебачення, інформаційні системи. Під безпосереднім керівництвом Сіліна Р.І. в університеті була створена друга в Україні локально-обчислювальна мережа, обладнання для якої надала американська фірма Digital.

Прийшовши ректором в інститут у 1974 році, він був єдиним доктором наук, а вже через 20 років в інституті працювало близько 30 докторів наук, що і дало можливість інституту отримати горде звання університет.

Якщо в роботі Радомир Іванович цілеспрямована людина, енергійна, працююча, яка ніколи не шкодує ні свого здоров'я, а ні свого часу заради державних інтересів, то в побуті це скромна, чемна, шляхетна, невибаглива людина, чудовий сім'янин. За всі роки нашого знайомства я ніколи не чув, щоб він хотів придбати "круту" машину. У нього був "Москвич ІЖ-комбі". Запам'яталися розповіді, як у молоді роки в Карпатах Радомир Іванович долав бурхливі струмки та бездоріжжя під гучні оплески водіїв, які захоплено спостерігали за тим, як легко долав перешкоди «горбатий запорожець» Сіліна.

Без сумніву можна сказати, що Радомир Іванович Сілін – це людина з великої літери.

В. Кошель,
колишній проректор з навчальної роботи,
професор

Р.І. Сілін – епоха у ХНУ

Р.І. Сілін належить до когорти тих професорів, які пройшли школу підготовки кадрів учених, що забезпечили перевагу наукової школи радянських часів. Це були справжні вчені, патріоти своєї держави. Вони забезпечили вирішення багатьох проблем, перед якими стояло людство. Саме завдяки надзвичайно високому фаховому рівню і людським якостям, працюючи ректором ХНУ, Р.І.Сілін сприяв професійному росту нині видатних вчених, се-

ред яких М.П. Войнаренко, С.Г. Костогрив, В.П. Каплун, Г.Б. Параска та інші.

Саме завдяки Радомиру Івановичу та його однодумцям ХНУ став одним з провідних ВНЗ держави, центром науки і культури Поділля. Високий інтелект і культура нероздільні. Можливо, саме тому навколо Р.І.Сіліна завжди об'єднувались його однодумці, створювалась потужна команда, яка і сьогодні і на найближчі десятиліття тримає високий рівень ХНУ. Мені пощастило працювати в ХНУ протягом п'яти років. Час невеликий, але я згадую ті роки із глибокою вдячністю. Колектив учених і працівників ХНУ виділявся надзвичайною доброзичливістю стосунків, високою порядністю. Цю атмосферу створював і підтримував Р.І. Сілін.

Святкуючи своє 80-річчя, Радомир Іванович має чим гордитися – це ХНУ, у який він вклав не тільки багато років свого життя, але й душу. Це колектив людей, які є справжніми людьми і які глибоко шанують Радомира Івановича Сіліна.

Ю.Мигалина,
ректор Мукачівського державного університету,
доктор хімічних наук, професор

Р.І. Сілін і фізична культура

ми і виваженими діями, своєю кипучою енергією, титанічною працездатністю надихав колективи кафедр, факультетів, інших структурних підрозділів на вирішення перспективних завдань розвитку навчального закладу – створення університету світового рівня. Про його тернистий життєвий шлях, наукові здобутки, виняткові особисті дані сказано і написано багато. За собою залишає право розкрити одну із численних граней діяльності шановного Радомира Івановича – ставлення до фізичної культури і спорту.

Я ошасливлений долею працювати довгі роки в нашому університеті поряд з десятками визначних вчених, відомих педагогів, організаторів вищої школи. Серед таких яскравих постатей особливе місце посідає Сілін Радомир Іванович, який усім своїм життям, енциклопедичними знаннями, продумани-

ми проблемі бачення ним студентського спорту наша кафедра зрозуміла під час першої зустрічі – при особистому знайомстві після затвердження його ректором університету у 1974 році. Перед колективом ним були поставлені конкретні завдання: фізична культура і спорт повинні увійти в розпорядок кожного студента, створення навчально-тренувальної бази інституту, організація на належному рівні навчально-виховного процесу з фізичного виховання через підготовку науково-педагогічних кадрів вищої кваліфікації.

За різними пропозиціями подальшого будівництва в інституті Радомир Іванович гаряче підтримав нашу ідею побудувати спортивний комплекс. Р.І. Сілін запропонував створити чотири студентських будівельних загони для виконання будівель-

них робіт на цьому об'єкті. На жаль, у ті важкі роки не вдалося реалізувати будівництво другої черги спортивного комплексу. Практичну допомогу Радомир Іванович надав у будівництві водно-вслувальної бази.

Завдячуючи його пропозиції, щорічно питання фізкультурно-оздоровчої та спортивної роботи вирішувалися на засідання вченої ради, ректорату, що давало можливість контролювати виконання запланованого та оперативно вирішувати численні завдання фізкультурно-спортивного життя. Часто відбувались і окремі зустрічі, довірливі розмови, на яких Радомир Іванович розповідав про те, що в студентські роки він любив спорт і займався в секції стрибковою акробатикою, виступав на спортивних змаганнях. А

минулого року Радомир Іванович звернувся з проханням допомогти під час літніх канікул в організації тренувань його улюбленої онучки Саші, яка проживає в Іспанії і професійно займається художньою гімнастикою. Радомир Іванович з великим захопленням постійно розповідає про успіхи онуки, яка у цьому році, випередивши усіх у фіналі, стала чемпіонкою Іспанії.

Свій 80-річний ювілей Радомир Іванович зустрічає у розквіті життєвих і творчих сил, як палкий прихильник фізичної культури і спорту.

Від імені обласних відділень НОК України, Олімпійської академії, спортивної громадськості університету, міста та області вітаю ювіляра і бажаю йому міцного здоров'я, реалізації задуманого, творчого довголіття.

Є.Свіргунець,
доцент кафедри здоров'я людини
та фізичного виховання

Онука Олександра, чемпіонка Іспанії з художньої гімнастики

Віддаючи іншим, збагачуєшся сам

«Бібліотека - це показник культури, найважливіша складова університету, системи освіти та духовного життя всього суспільства»

Щедра подільська земля багата на прекрасних, талановитих людей, котрі прославляють наш край. Серед цієї когорти — видатний учений, досвідчений працівник народної освіти України, колишній ректор Хмельницького технологічного інституту, доктор технічних наук, професор Радомир Іванович Сілін - людина високого інтелекту, яка в іде-

альній гармонії поєднує розум, природжену інтелігентність, мудрість, а ще глибинну порядність і надійність.

Багато встиг зробити і робить Радомир Іванович для розбудови рідного Хмельницького національного університету та його колективу, для нашого гарного міста, для розквіту творчої думки на Поділлі, тому що не щадить себе задля високого, духовно непроминушого.

Чимало зробив Радомир Іванович і для становлення та розвитку університетської книгозбірні. І це не випадково. Адже для Радомира Івановича — бібліотека — це вічний Храм Знань, що існує від самих витоків появи людства з його ніколи незгасимим прагненням до вдосконалення, мудрості й краси. Заходиш до книгозбірні, одразу поринаєш у царину книг, які полонять своїми знаннями та інформацією. Бібліотека має багаті книжкові та електронні колекції, широкий сервіс інформаційних послуг для читачів. Проте не всі знають, що побудовано бібліотечний корпус саме завдяки старанням, наполегливості та завзяттю колишнього ректора Хмельницького технологічного інституту побутового обслуговування Радомира Івановича Сіліна.

Завдяки титанічній праці Радомира Івановича та всіх працівників і студентів від кінця сімдесятих до 1988 року, бібліотека отримала сучасне 9-поверхове приміщення площею 4656 кв.м. Будівництво тривало понад 10 років. Це був справжній всенародний будівельний майданчик. Поза очі Радомира Івановича називали «будівничий», мабуть, через те, що майже щодня він бував на будівельних майданчиках інституту, сприяв формуванню будівельних студентських загонів, окремих груп підтримки та надання допомоги.

Те, що наукова бібліотека університету — потужна інформаційна установа і є однією з найбільших книгозбірень області з високим рівнем автоматизації бібліотечних процесів, є також заслугою Радомира Івановича. З 90-х років в інституті з його ініціативи розпочалась реалізація програми комп'ютеризації, і бібліотека ще 1992 року

отримала перший ПК та започаткувала ведення електронного каталогу. Згодом були отримані нові сучасні комп'ютери, бібліотека підключилась до мережі університету та отримала вихід в Інтернет. До 2001 року в книгозбірні було створено розгалужену локальну мережу з 33-х комп'ютерів

Та не тільки будівництво пов'язує Радомира Івановича з бібліотекою. Книга для нього — джерело знань, ідей, наснаги, відпочинку, роздумів та радості. Як творча особистість, як науковець та вчений, як справжній інтелектуал, він цінує та любить книги, є активним читачем бібліотеки. Знає не на словах, а на практиці, яка це титанічна праця написати книгу, адже в його творчому доробку 14 монографій та навчальних посібників, понад 290 наукових публікацій. Всі книги Радомира Івановича є в фондах наукової бібліотеки та активно використовуються читачами. У стінах нашої книгозбірні неодноразово проходили презентації його книг, організовувалися творчі зустрічі автора зі студентами. 2001 року на Web-сайті бібліотеки встановлено першу електронну повнотекстову версію книги професора Сіліна Р.І. «Практика тотального менеджменту», чим було започатковано створення Електронної бібліотеки університету.

Радомир Іванович сприяє поповненню фондів цікавими виданнями, є активним дарувальником бібліотеки. За його впливу бібліотека отримала унікальне світове видання — 32-х томну Британську Енциклопедію, яке в межах області є лише в фондах нашої книгозбірні.

Дбаючи про розвиток університету і бібліотеки, Радомир Іванович найбільше піклувався про людей як про головну цінність будь-якої організації, підтримував активну кадрову політику у формуванні молодіжного висококваліфікованого колективу.

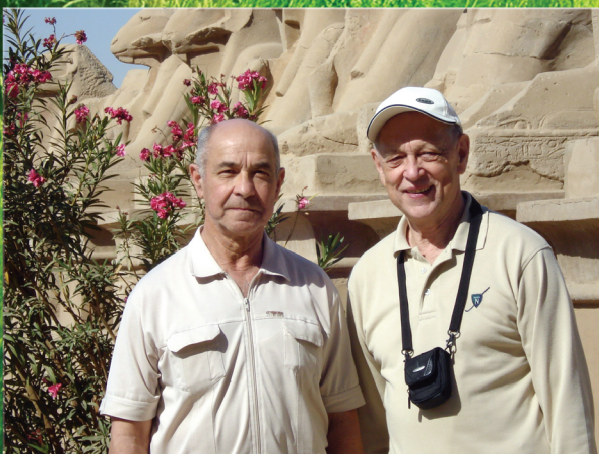
Від щирого серця колектив бібліотеки вітає Вас, шановний пане професоре Радомире Івановичу, з поважним ювілеєм! У цей прекрасний день говоримо слова вдячності і подяки за вашу роботу. Бажаємо, щоб доля повсякчас була до Вас прихильною, щоб завжди Вас супроводжували радість і удача, підтримка, шана і любов близьких!

**О.Б. Айвазян,
директор бібліотеки ХНУ**

З відомим режисером, композитором і співаком А.А. Горчинським

Головний редактор та відповідальний за випуск : М. Войнаренко.
Редактори: В. Ткач, Фото: О. Нікітін, О. Солєнцов.
Верстка, дизайн: А. Пилипчук.
Наша адреса: 29018, м. Хмельницький, вул. Інститутська 11, ХНУ, тел.
4-14-37. Віддруковано: ПП "ДЕРЕПА", Зам. 220607. Тираж: 300
Редакція залишає за собою право коригування,
скорочення прийнятих до опублікування текстів.
Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій.